LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN

Granskningsyttrande

Datum
2011-05-30

Ärendenummer
401-1046-11

TINGSRYDS KOMMUN
MILJÖ- OCH BYGGNÄMNDEN
2011 -06- 01
68
2009-1516-212

Miljö- och byggnämnden
Box 88
362 22 Tingsryd

TINGSRYDS KOMMUN
2011 -06- 01
Dnr

Vindkraft i Tingsryds kommun, tematiskt tillägg till översiktsplanen.
Ref till utställningshandling mars 2011.

Förslag till Vindkraftsplan för Tingsryds kommun har i samband med utställningen 2011-04-01 till 2011-06-01 inkommit till Länsstyrelsen i Kronbergs län för granskning enligt 4 kap 7 § Plan- och bygglagen (PBL).

Då arbetet med översiktsplanen har påbörjats före den 2 maj 2011 hanteras planen enligt tidigare gällande PBL.

Länsstyrelsen skall under utställningstiden avge ett granskningsyttrande i enlighet med 4 kap 9 § PBL. Yttrandet skall biläggas övriga planhandlingar och utgöra en del av planen.

Av yttrandet skall framgå om;

- förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap miljöbalken,
- förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18e § första stycket miljöbalken
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsens sammanfattande synpunkter
Länsstyrelsen har 2010-08-31 lämnat samrådsyttrande i ärendet. Flertalet av de där framförda synpunkterna har beaktats.

Postadress 351 86 VÄXJÖ | Gatuadress Kungsgatan 8 | Telefon 0470-860 00 | Telefax 0470-862 20 | E-post kronoberg@lansstyrelsen.se | Webbplats www.lansstyrelsen.se/kronoberg

Kontakt i detta ärende
Gunnel Henriksson 0470-864 49 0470-862 60

Länsstyrelsen har i samrådsyttrandet lyft fram att det är positivt att Tingsryds kommun arbetar med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen som behandlar vindkraft. Detta kommer att vara ett betydelsefullt underlag vid lokaliseringsprövningar och belyser de förutsättningar som finns i kommunen för etablering av vindkraft. Tillägget ska läsas tillsammans med den kommunomfattande översiktplanen (antagen 2006).

Vindkraftsplanen har ett strukturerat upplägg och belyser det som kan vara av betydelse för vindkraften ex intressekonflikter och störningar. Kommunen riktlinjer för vindkraftsetablering finns även tydligt redovisat i en sammanställning.

Det som påverkar möjligheterna att etablera vindkraft i Tingsryds kommun är bl.a. totalförsvarets och luftfartens intressen. Försvarsmakten har behov av hinderfrihet för stora områden kring militära flygplatser. Kommunen har också Åsnen- området med stora nationella och internationella värden med bl.a. riksintressen för naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv, turism och fiske som är svåra att förena med vindkraftsutbyggnad. Även kommunens spridda landsbygdsbebyggelse och de hänsynstaganden som blir nödvändiga för att undvika störningar kommer att påverka möjligheterna till utbyggnad av vindkraft.

Kommunen har i det tematiska tillägget redovisat 7 områden där kommunen avser att främja vindkraftsutbyggnad dvs. där utbyggganden av vindkraften ges företräde före annan markanvändning. Länsstyrelsen uppfattar att dessa områden syftar till att åstadkomma en mer storskalig etablering med större grupper och högre vindkraftverk.

I vindplanen redovisas även områden olämpliga för vindkraft där andra intressen prioriteras och vindkraftverk därför bör undvikas. I övrigt anges områden som kan vara lämpliga för vindkraft, men tillämpas restriktivt och där en avvägning gentemot andra intressen ska göras i varje enskilt fall. Inom de senare områdena anges även en rad olika intressen att ta hänsyn till.

Länsstyrelsen vill dock åter påtala att en storskalig vindkraftsutbyggnad kan vara svår att förena med riksintresset enligt 4 kap 1-2§§ miljöbalken för turism och friluftsliv. Länsstyrelsen anser därför att det är lämpligare att område 2 och 3 förs över från prioriterade till områden som anges "kan vara lämpliga". Se vidare under riksintresse. Även avseende Försvarsmaktens intressen finns ytterligare synpunkter.

Riksintressen
I Tingsryds kommun finns riksintressen enligt 3 kap miljöbalken för naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv, fiske, kommunikationer och totalförsvar och enligt 4 kap miljöbalken för Natura 2000-områden, skyddade vattenområden samt riksintresse avseende turism och friluftsliv. Tingsryds kommun berörs även av influensområden från flygplatser, militära och civila, belägna i angränsande kommuner.

I vindkraftsplanen har redovisats hur kommunen avser att ta hänsyn till riksintressen enligt 3 kap miljöbalken och Natura 2000 enlig 4 kap MB. Planen har kompletterats med synpunkter och texter från Länsstyrelsen avseende skyddsavstånd och bedömningar utifrån riksintressenas värden. De områden som berör riksintresset enligt 4 kap 1-2 §§ samt Försvarsmaktens intressen kommenteras nedan. Länsstyrelsen vill uppmärksamma på att Tingsryds kommun inte har något riksintresseområde för vindkraft (vindbruk) vilket ger andra riksintressen en stark ställning i förhållande till vindkraftsetablering.

<u>Åsnen- Mien-området</u>
Åsnen- Mien-området är av riksintresse enligt 4 kap 1-2 §§ miljöbalken för turism och friluftsliv, främst det rörliga friluftslivet mot bakgrund av de natur- och kulturvärden som finns i området som helhet.

I gällande översiktsplan för Tingsryds kommun (antagen 2006-06-29), vilken ska läsas tillsammans med vindplanen, anges Åsnen- Mienområdet vara särskilt attraktivt för fritidsbebyggelse (Del 1, Mål och vision sid 81).

Länsstyrelsen har i samrådsyttrandet 2010-08-30 uppmärksammat att inom riksintresseområdet Åsnen- Mien enligt 4 kap MB anges två av de prioriterade områdena för vindkraft, område 2 och 3. Kommunen har minskat och gjort vissa justeringar av de båda områden till utställningen av planen. Länsstyrelsen är liksom i sitt samrådsyttrande dock tveksam till om dessa områden bör utgöra prioriterade områden för vindkraft, utan i stället föras till kategorin "områden som kan vara lämpliga".

I planeringsunderlaget "Åsnen i översiktsplanen" görs en genomgång av riksintressets innebörd enligt lagstiftningens förarbeten. Ur rapporten hämtas följande avsnitt:

"Åtgärder förenliga med riksintresset
Bestämmelserna i MB 4:1 och 4:2 syftar för hela Åsnen-Mien-området till skydd mot exploateringsföretag som genom sin landskapspåverkan försämrar områdets natur- och kulturvärden och värde för turism och friluftsliv./.../

Inom de delar av Åsnen-Mien-området som enbart berörs av MB 4:1 och 4:2 bör åtgärder som kan öka hela områdets attraktivitet för turism och friluftsliv prioriteras. Detta torde inte stå i konflikt med en normal och förväntad utveckling av permanentboende, fritidsbebyggelse och byggnader för jordbruk, skogsbruk och fiske samt anläggningar inom ramen för en småskalig landsbygdsutveckling. Fritidsbebyggelsen ökar boendekapaciteten i området och bör därför uppmuntras. Företag och åtgärder som kan bidra till att hålla landskapet öppet skall prioriteras."

Länsstyrelsen anser att en storskalig landskapspåverkande vindkraftsetablering som påverkar värdet för friluftsliv och turism kan vara svårt att förena med riksintresset.

Vindkraftsområde 2
Område 2 är beläget mellan Åsnen och Mien. I planförslaget anges att område 2 karaktäriseras av en stor rikedom på sjöar och mindre myrar. Området mellan Åsnen och Mien lyfts fram tillsammans med två andra områden, i den pågående tematiska översiktsplanen med LIS-områden i Tingsryds kommun, som en attraktiv nod med viktiga kvalitéer. Här anges "Dessa områden präglas av framförallt ett varierat sjölandskap, gårdsbildningar samt etableringar för det rörliga friluftslivet inklusive leder och stråk." Några särskilda LIS-områden finns dock inte angivna i eller i anslutning till vindområde 2. Länsstyrelsen har även uppmärksammat att enligt karta 10a och 10b är det endast en del av området som skulle kunna utnyttjas för vindkraft mot bakgrund av andra värden och befintlig bebyggelse.

Vindkraftsområde 3
Delar av område 3 berörs även av 4 kap-område för turism och friluftsliv. Här är avståndet till Åsnen-området med den visuella påverkan av mycket stor betydelse. Den orörda karaktär som upplevs runt Åsnen är av stort värde. Området är beläget nära de stora öppna sjöytor i Åsnen med långa siktlinjer. Även fågellivet i Åsnenområdet är av betydelse, med närhet till fågelskyddsområden liksom internationella åttaganden genom Ramsarkonventionen. Länsstyrelsen är även här tveksam till i vilken omfattning området kan utnyttjas för vindkraft utan att medföra påtaglig skada på riksintressen. Kommunen har dock fört in frågeställningarna i beskrivningen av området. Om området kvarstår bör

det justeras i söder så att Botahult med höga naturvärden (biotopskyddsområde, nyckelbiotop, ängs- och bete) inte ingår i området.

Försvarsmakten
Synpunkter på föreslagna vindkraftsområden
En anpassning har skett så att inga vindkraftsområden föreslås inom det hinderfria området runt Ronneby flottiljflygplats vilket är tillfredställande.

Som framfördes i samrådsskedet är det konflikt med totalförsvarets intressen i de södra delarna av två västra områdena. Någon justering av områdena har inte gjorts. Om områdena kvarstår i sin nuvarande avgränsning bör det av planen framgå att det finns konflikter med totalförsvarets intressen här. Får Försvarsmakten tillgång till shape-filer över vindkraftsområdena kan konfliktområdena specificeras närmare.

Avseende övriga föreslagna vindkraftsområden har Försvarsmakten inga synpunkter.

Synpunkter på texten
På sid 40 finns en text dels "Civil luftfart", dels om "Försvaret". Försvarsmakten förslår att rubriken "Civil luftfart" ändras till "Luftfart" och att även den militära luftfarten nämns. Vid Ronneby flottiljflygplats bedrivs både civil och militär luftfart. Den hinderfria ytan enligt beslutet 2010-10-04 bör redovisas på karta.

I texten om försvaret nämns radartäckning. Det är främst landets kustkommuner som berörs av detta. Det finns även andra typer av tekniska system som påverkas negativt av vindkraftverk.

Försvarsmakten lämnar förslag till text enligt följande:
Riksintresset för totalförsvarets militära del
Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

Tingsryds kommun berörs av Ronneby flottiljflygplats genom kravet på hinderfrihet. Inom kommunen i övrigt kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovärenden.

Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför och högre än 45 m inom tätort.

Miljökvalitetsnormer
Av översiktplanen framgår att vindkraft inte bedöms påverka miljökvalitetsnormerna för luft negativt. Även miljökvalitetsnormer för vatten har uppmärksammats och Länsstyrelsen uppfattar att kommunen har en ambition att bevaka att dessa beaktas.

Mellankommunala frågor
Kommunen anger att om etablering av vindkraftverk sker inom fem kilometer från kommungräns ska samråd ske med berörd kommun bl.a. kring påverkan på bebyggelse, naturvärden, kulturmiljöer, landskapsvärden och friluftsliv. Länsstyrelserna vill särskilt uppmärksamma på de riksintressen som finns över och i anslutning till länsgränser.

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen enligt 7 kap 18e § första stycket miljöbalken
I vindkraftsplanen anges att Tingsryds kommun har samordnat arbetet med kommunens vindkraftsplan och framtagandet av områden som främjar landsbygdsutveckling i strandnära lägen för att minska konflikterna mellan dessa intressen. Länsstyrelsen anser dock att kommunen bör vara tydligare i sitt ställningstagande om föreslagna LIS-områden även ska ges företräde och undantas från vindkraft i de områden som angett i kategorin av område som kan vara lämpliga för vindkraft.

Hälsa och säkerhet, risken för olyckor, översvämning eller erosion
Länsstyrelsen anser att övergripande hälso- och säkerhetsaspekter har redovisats på ett tillfredställande sätt i översiktsplanen.

I rapporten redovisas vad som gäller avseende buller, skuggor och reflexer i förhållande till bebyggelse. Dessa styr i hög grad lokalisering och placering av vindkraftverk. Det är de faktiska bullervärdena som blir avgörande för vilket avstånd som krävs till bostadsbebyggelse vilket även framgår i vindkraftsplanen.

I avsnitt 8.1.4. anges att det inte finns några fasta riktvärden för skuggeffekter från vindkraftverk. Enligt den etablerade praxisen får en vindkraftsanläggning inte orsaka mer skuggning än 8 timmar faktiskt skuggning per kalenderår vid störningskänslig plats. Störnings känsligplats är uteplatser och bostäder.

Miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap 11 § miljöbalken
Miljöbedömning har genomförts och en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap miljöbalken finns redovisad till planförslaget.

Övrigt och redaktionella ändringar
Utvandrarleden går genom prioriterat vindkraftsområde nr 7.

Det är något oklart vad karta 3 redovisar. I teckenförklaringen anges de grå ytorna som områden där kommunen anser det kan vara lämpligt med vindkraft beroende på de lokala förutsättningarna. De grå ytorna ser ut att vara buffringar bl.a. kring bostäder och färgade ytor redovisar återstående ytor med vindförhållanden. Ett förtydligande behövs.

De större sjöarna i kommunen har ett strandskydd på 200 meter inåt land (se avsnitt 1.2.4.).

Deltagande
Beslut i ärendet har fattats av länsarkitekt Lars Hederström efter föredragning av bitr. länsarkitekt Gunnel Henriksson. I beredning av ärendet har även företrädare för sakområdena vattenvård, miljöskydd, naturvård, kulturmiljövård, skydd- och beredskap deltagit. Samråd har även skett med Försvarsmakten, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen i Blekinge.

Lars Hederström

Gunnel Henriksson

Bilagor:
Försvarsmaktens yttrande

Kopia för kännedom till:
Försvarsmakten, Högkvarteret, Cecilia Häckner, 107 85 Stockholm
Trafikverket, Box 83, 351 03 Växjö
Skogsstyrelsen, Box 7, 351 03 Växjö
Länsstyrelsen i Blekinge, 371 86 Karlskrona
Länsstyrelsen i Skåne, Kungsgatan 13, 205 15 Malmö
Akten
SUE/plan

FÖRSVARSMAKTEN
HÖGKVARTERET

YTTRANDE

Datum
2011-05-18

HKV beteckning
13 920:58034

Ert tjänsteställe, handläggare
Gunnel Henriksson
Vårt tjänsteställe, handläggare
PROD INFRA, Cecilia Häckner 08-788 76 66
cecilia.hackner@mil.se

Ert datum
2011-04-04
Vårt föregående datum
2010-08-16

Er beteckning

Vår föregående beteckning
(13 920.16298)
(13 920:16803)
(13 920:16830)

UTSTÄLLNING – Vindkraft i Tingsryds kommun, tematiskt tillägg till översiktsplanen, Kronobergs län

Synpunkter på föreslagna vindkraftsområden

En anpassning har skett så att inga vindkraftsområden föreslås inom det hinderfria området runt Ronneby flottiljflygplats vilket är tillfredställande.

Som framfördes i samrådsskedet är det konflikt med totalförsvarets intressen i de södra delarna av två västra områdena. Någon justering av områdena har inte gjorts. Om områdena kvarstår i sin nuvarande avgränsning bör det av planen framgå att det finns konflikter med totalförsvarets intressen här. Får Försvarsmakten tillgång till shape-filer över vindkraftsområdena kan konfliktområdena specificeras närmare.

Avseende övriga föreslagna vindkraftsområden har Försvarsmakten inga synpunkter.

Synpunkter på texten

På sid 40 finns en text dels ”Civil luftfart”, dels om ”Försvaret”. Försvarsmakten förslår att rubriken ”Civil luftfart” ändras till ”Luftfart” och att även den militära luftfarten nämns. Vid Ronneby flottiljflygplats bedrivs både civil och militär luftfart. Den hinderfria ytan enligt beslutet 2010-10-04 bör redovisas på karta.

I texten om försvaret nämns radartäckning. Det är främst landets kustkommuner som berörs av detta. Det finns även andra typer av tekniska system som påverkas negativt av vindkraftverk.

Ett förslag på text följer här:

Postadress
107 85 STOCKHOLM
Besöksadress
Lidingövägen 24
Telefon
08-788 75 00
Telefax
08-788 77 78
E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.hkv.mil.se

Riksintresset för totalförsvarets militära del
Riksintresset för totalförsvarets militära del (3 kap 9§ andra stycket miljöbalken) kan i vissa fall redovisas öppet i översiktsplanen, i andra fall inte. Dels finns områden i form av övnings- och skjutfält och flygflottiljer som redovisas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. Huvuddelen av Sveriges kommuner är i olika omfattning berörda av riksintresset.

Tingsryds kommun berörs av Ronneby flottiljflygplats genom kravet på hinderfrihet. Inom kommunen i övrigt kan riksintresset framför allt påverkas av uppförande av höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk. Därför bör Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför och högre än 45 m inom tätort.

Karl-Anders Andersson
Chef Produktionsledningens Infrastrukturavdelning

Cecilia Häckner

Sändlista

Länsstyrelsen i Kronobergs län	kronoberg@lansstyrelsen.se
Kopia till	gunnel.henriksson@lansstyrelsen.se
Som orientering	
Tingsryds kommun	kommunen@tingsryd.se
FMV Ak Led	tillstandsarende.trv@fmv.se

Inom HKV
PROD INFRA